

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2020

РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ВРАХОВУЮЧИ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД¹

Полянська Є. А.

*Студентка V курсу ННІ права
Сумського державного університету*

Резнік О. М.

*д. ю. н., доцент, доцент кафедри АГПФЕБ ННІ права
Сумського державного університету*

Євроінтеграція є триваючим процесом на території України. Держава повинна мати високий економічний рівень, щоб забезпечити достатній рівень життя свого населення, розвиток держави в цілому, бути конкурентоспроможною на міжнародній арені тощо. На сьогодні фінансово-економічну безпеку в Україні забезпечують Національне антикорупційне бюро України, Служба безпеки України, Антимонопольний комітет України. Створення єдиного дієвого правоохоронного органу для боротьби з економічними злочинами є кроком до розбудови сильної, незалежної країни, та пріоритетною вимогою Міжнародного Валютного Фонду, яка була включена до Меморандумів про економічну та фінансову політику за 2017 та 2018 роки.

Влада України уже протягом 28 років намагається створити дієвий апарат держави, протягом усього часу створюються нові органи та ліквідовуються створені попередньо. І це не дивно, бо не має жодної країни в якій апарат держави є бездоганим.

Створення єдиного правоохоронного органу для протидії злочинам у фінансовій сфері є кропіткою роботою, яку влада України намагається здійснити протягом останніх декількох років. У 2013 році був створений законопроект «Про Службу фінансових розслідувань України», а у 2014 році була розроблена концепція формування Служби фінансових розслідувань, проте реального створення не відбулось. У 2016 році було розроблено законопроект «Про фінансову поліцію», а у 2018 році було зареєстровано законопроект «Про Національне бюро фінансової безпеки України». Однак усі ці законопроекти не були прийняті через певні недоліки, серед головніших – не усунення дублювання повноважень з іншими правоохоронними органами. Серед останніх спроб це зареєстрований законопроект «Про Бюро фінансових розслідувань» у 2019 році, який був прийнятий за основу, а потім відхилений, та законопроект «Про Бюро економічної безпеки» у 2020 році.

Можемо зробити висновок, що українська влада ще не має до кінця уявлення який саме це повинен бути орган та як саме він повинен функціонувати. Тому є доцільним дослідити досвід європейських країн.

¹ Робота виконана в рамках проекту № 0120U100474 «Розробка методики взаємодії правоохоронних органів України щодо протидії легалізації злочинних доходів» 0120U100474.

В Італії органом протидії фінансово-економічним злочинам є Фінансова гвардія Італії [1]. Так вона є підпорядкованою Міністерству економіки та фінансів, а також входить до складу збройних сил держави. Тому головним завданням є запобігання, виявлення та розслідування правопорушень, що стосуються: податків, мита, державних коштів, державного майна та активів, цінних паперів, економічної складової прав інтелектуальної власності, та будь-що, що стосується економічного та фінансового інтересу Італії або Європейського Союзу [2].

Структура Фінансової гвардії Італії включає шість міжобласних командувань, інспекторське управління підготовки кадрів, двадцять обласних командувань, командування спеціальних відділів, повітряно-морське центральне командування, двадцять відділів технічної, тилової і адміністративної підтримки, близько ста командувань в провінціях. До структури Фінансової гвардії Італії також входять місії, постійні і тимчасові представництва за кордоном і в міжнародних організаціях [3, с. 365].

Аналогічні органи у структурі державного апарату мають й Румунія (Фінансова гвардія Румунії) та Македонія (Бюро з розслідування фінансових злочинів), їх повноваження є дещо вужчими у порівнянні з Фінансовою гвардією Італії, проте ці органи також підпорядковані Міністерствам фінансів відповідних держав та є єдиними органами, що протидіють фінансово-економічним злочинам.

Натомість в Австрії є спеціальний підрозділ поліції – Фінансова поліція Австрії, серед завдань якої боротьба з податковими махінаціями, пов'язаними з приховуванням доходів від оподаткування та соціальних відрахувань, виявлення і розслідування незаконного працевлаштування іноземних осіб, контроль за звітністю з нарахування заробітної плати та за діяльністю, що підлягає ліцензуванню [4].

Відповідно до Закону Грузії «Про Слідчу службу Міністерства фінансів Грузії» боротьбу проти злочинів у фінансово-економічній сфері здійснює Слідча служба Грузії, що є спеціальним правоохоронним органом, який має статус державної, підвідомчої установи та входить до системи органів Міністерства фінансів Грузії [5].

У Литві ж орган, що протидіє фінансово-економічним злочинам знаходиться у підпорядкуванні Міністерства внутрішніх справ, і це Служба розслідування фінансових злочинів, що здійснює виявлення та розслідування злочинів та інших пов'язаних правопорушень, які завдають шкоди фінансовій системі держави.

Цікавим є приклад Норвегії, а саме Норвезьке національне управління з розслідування та кримінального переслідування злочинів у сфері економіки та навколишнього середовища, воно є центральним органом, а також здійснює функції поліцейської та прокурорської служб. Здійснює розслідування таких злочинів як:

шахрайство, порушення закону про бухгалтерський облік, закону про неспроможність, закону про конкуренцію, у сфері податків, корупція, легалізація доходів злочинних діяльності [6].

Дослідивши досвід держав-членів ЄС (Італія, Румунія, Македонія, Австрія, Хорватія, Грузія, Латвія, Норвегія), ми можемо зробити висновок про існування в цих державах спеціального правоохоронного органу, який запобігає, виявляє, припиняє, розслідує та розкриває фінансово-економічні правопорушення. В Україні є нагальна потреба реформування правоохоронних органів, що протидіють фінансово-економічним злочинам. На жаль, влада України не завжди відповідально підходить до створення органів влади, тому однією із проблем апарату держави на сьогодні є значна кількість державних органів, дублювання повноважень, відсутність чіткого розподілу відповідальності між органами, повноваження яких дублюються. Тому першим кроком реформування повинно бути створення єдиного дієвого органу, враховуючи досвід розглянутих країн, є доцільним його підпорядкування Міністерству фінансів України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. The role of the Guardia di Finanza as the economic and financial police guardian of the state and European Union budgets. URL: <http://treasuresandtales.com/index.php/art-recovery-team-of-gdf/23-the-role-of-the-guardia-di-finanza>.
2. Adeguamento dei compiti del Corpo della Guardia di finanza, a norma dell'articolo 4 dellalegge 31 marzo 2000, n. 78: Decreto Legislativo 19 marzo 2001, n. 68 / GazzettaUfficiale. 2001. № 71.
3. Резнік О. М. Адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України: дис. ... д-ра юр. наук: 12.00.07 / Сумський державний університет. Суми, 2019. 509 с.
4. Finanzpolizei. URL: https://www.bmf.gv.at/betrugsbekämpfung/finanzpolizei/finanzpolizei.html#Aufgaben_der_Finanzpolizei.
5. О Следственной службе Министерства финансов Грузии: Закон Грузии от 09.11.2013 г. URL: <https://matsne.gov.ge/ru/document/download/90304/6/ru/pdf>.
6. General information about ØKOKRIM. URL: http://www.okokrim.no/aktuelt_arkiv/publikasjoner/Okokrim_brosjyre_engelsk.pdf.